

Åtgärder vid skada med risk för blodburen smitta

Kommunerna i Kronobergs län

Vårdhygieniska rutiner inom kommunal vård och omsorg i Kronobergs län

Framtagen av

Katarina Madehall, hygiensjuksköterska

Lena Nilsson, hygiensjuksköterska

Godkänd och fastställd av

Medicinskt ansvarig sjuksköterska
i respektive kommun

Utgåva

07

Fastställd

181207

Ersätter

2013-09-20

Giltig från

181207

Läs även i nationella Vårdhandboken ”Stick-skärskador samt exponering med risk för blodburen smitta hos personal” om förebyggande arbete och ansvar samt AFS 2018:04 ”Smittrisker”.

Definitioner

Med skada avses här:

- Stick- och/eller skärskada med föremål förorenade av blod eller annan kroppsvätska
- Blodkontakt på slemhinna (öga, näsa, mun)
- Blodkontakt på skadad hud (blödande sår/eksem)

Med blodburen smitta avses här:

- Hepatit B, Hepatit C och HIV

Åtgärder vid skada

Omedelbart när skada uppstår

Stick- eller skärskada, blodkontakt på skadad hud	Desinfektera (med handdesinfektion) det skadade området. Om det inte finns, skölj med vatten.
Stänk i munnen	Skölj med klorhexidinsprit, handdesinfektion eller vatten.
Stänk i ögon eller näsa	Skölj med ögonspolvätska eller vatten.

Provtagning patient

Patientprov för analys	Försäkra dig om patientens identitet (om möjligt). OBS! Läkare ska ordinera provtagningen. <ul style="list-style-type: none"> • Patienten informeras och måste samtycka till provtagning. • Ta blodprov på patienten för analys "Stick- skärskada, Patientprov"
-------------------------------	--

	<p>(omfattar Hepatit B, Hepatit C och HIV), även när patienten har en känd blodburen smitta. Begär akut analys.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prov tas så snart som möjligt och skicka så att det är på laboratoriet inom 48 timmar. <p>Om provet inte kan analyseras på grund av helg kontakta infektionskliniken för eventuell vaccination mot Hepatit B.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om patientprov för analys inte kan tas eller patienten är okänd, kontakta infektionsjouren i Växjö (via infektionsmottagningen dagtid eller infektionsavdelningen jourtid) för rådgivning och eventuell vaccination/profylax och/eller kontroll av tidigare vaccination.
Remiss	<p>I första hand elektronisk ”Mikrobiologi, Blodsmitteanalyser, Stick-skärskada Patientprov”, annars pappersremiss.</p> <p>På patientremissen ska framgå:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avsändare/mottagare av svar inklusive telefonnummer. • Läkare i klartext. • Att det rör sig om personalskada samt när och på vilken arbetsplats skadan inträffade.
Analys	<p>Analys av Hepatit B, Hepatit C och HIV sker vanligen alla vardagar. Analys lördag, söndag och helgdag sker endast efter kontakt med läkare vid Klinisk Mikrobiologi, Centrallasarettet, Växjö (nås via Region Kronobergs växel tfn 0470-58 80 00).</p>

Provtagning personal	
Personal, nollprov	<p>Kontakta närmaste chef för hänvisning till rätt enhet för personalprov till exempel företagshälsovård eller vårdcentral, <i>se lokal rutin</i>.</p> <p>Nollprov tas inom 3 dygn och analyseras vanligen inte utan sparas på Klinisk Mikrobiologi, Växjö under minst 6 år.</p> <p>Nollprov analyseras bara om uppföljningsprov visar blodburen smitta.</p> <p>Tjänstgörande sjuksköterska kan kontaktas för rådgivning.</p>
Remiss	<p>I första hand elektronisk ”Mikrobiologi, Blodsmitteanalyser, Stick-skärskada Personal nollprov”, annars pappersremiss.</p> <p>På personalremissen ska framgå:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinerande läkare • Fullständigt namn, personnummer • Arbetsplats • När skadan inträffade • Typ av skada

Handläggning	
Provsvar patientprov	Den anställdes närmaste chef bevakar att svaret på patientprovet har hanterats av läkare dagen efter provtagning
När blodburen smitta inte påvisas i patientprov	Fortsatt handläggning under rubriken "Avvikelse rapport och skadeanmälan" och "Uppföljningsprov".
Om patientprov ej kan tas	Kontakta infektionsjouren i Växjö (via infektionsmottagningen dagtid eller infektionsavdelningen jourtid) för rådgivning och eventuell vaccination/profylax och/eller kontroll av tidigare vaccination. Ovaccinerad personal vaccineras mot Hepatit B.
Blodburen smitta påvisas i patientprov eller är känd	Behandlande läkare kontaktar omedelbart infektionskliniken för rådgivning och eventuell vaccination/profylax och/eller kontroll av tidigare vaccination. Följ också "Avvikelse rapport och skadeanmälan". Uppföljningsprov tas i samråd med infektionsläkare.

Hepatit B

Infektionsläkare avgör om indikation för vaccination föreligger. Vaccination ska påbörjas snarast, skyddseffekten är inte säkert dokumenterad om vaccination påbörjas senare än 3 dygn efter skadetillfället. Det kan ändå bli aktuellt med vaccination upp till 7 dagar efter skadetillfället.

Hepatit C

Idag finns ingen dokumenterad profylax tillgänglig. Uppföljning på infektionskliniken. Skulle smittöverföring ske kan tidig behandling vara aktuell.

HIV

Kontakta **omedelbart** infektionsmottagningen eller infektionsjouren, oavsett tid på dygnet, för eventuell profylax.

Avvikelse rapport och skadeanmälan	
Gå igenom händelseförloppet tillsammans med närmaste chef och skriv avvikelse- och tillbudsrapport, <i>se lokal rutin</i> . Gör skadeanmälan till Försäkringskassan. Skada med risk för blodburen smitta ska alltid rapporteras!	
Kommun	Anmälan sker enligt kommunens avvikelse- och tillbudssystem och vårdhygieniska rutiner. Fyll i registreringsblankett för stick-skärskador i

	Vårdhygienska rutiner, en kopia skickas till medicinskt ansvarig sjuksköterska
Studenter och personal från bemanningsföretag	Avvikelse rapport och skadeanmälan sker i kommunens avvikelssystem samt enligt vårdutbildningens respektive bemanningsföretagets rutin.

Uppföljningsprov personal

Den skadade har själv ansvar för att "Stick-skärskada, Personal uppföljningsprov" tas **6 månader efter skadan** då patientprov inte påvisat blodburen smitta. Detta gäller skada som inte föranleder kontakt med infektionskliniken.

Studerande och personal från bemanningsföretag följer rutin vid vårdutbildningen respektive bemanningsföretaget.

Provsvar finns arkiverat vid Klinisk mikrobiologi, Växjö, under minst 10 år.

Om blodburen smitta påvisas kontaktas den provtagne och infektionsläkare. Journal upprättas.

Ansvar

Ansvar för att aktuella åtgärder vidtas, kostnader för analyser, eventuell vaccination, läkemedel med mera, har den enhet där aktuell personal tjänstgör vid skadetillfället.

Att rekommenderad kontroll/uppföljning, vaccination sker är den skadades ansvar.

Vid önskemål om samtalsstöd förmedlar den anställdes närmaste chef detta.

Kontakt

Vid frågor kontakta Vårdhygien eller Smittskyddsenheten. De nås via Region Kronobergs växel tfn 0470-58 80 00. Vid brådskande ärenden under jourtid kontaktas infektionsjour, via avdelning 17, Växjö, tfn 0470-58 80 17 eller Akutmottagningen, Växjö tfn 0470-58 81 00.